

Україні на 5–7 процентних пунктів нижче, в порівнянні з ЄС, де 18 % організацій продають онлайн, а 25 % – купують [2].

Безготівкові платежі стають все більш популярними серед способів оплати інтернет покупок. За останні три роки частка населення, що використовує банківські картки для оплати онлайн-замовлень, зросла в 1,5 раза (з 47 % до 68 % від числа онлайн-покупців). Трохи більше третини опитаних (37 %) віддають перевагу готівковим платежам [3].

Як висновок, можна відзначити зростаючу роль інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні внутрішньо-ділової та інформаційної взаємодії компанії з партнерами. У той же час зберігається значний розрив між рівнем поширення комп'ютерних технологій, досягнутим в Україні, і основними державами в цій сфері, в тому числі присутність в мережі і використання інформаційних систем.

Питання економічної безпеки стають все більш гострими і багатогранними з розвитком економіки і фінансів, а також зростання загальних загроз і чинників, що визначають ці проблеми, вимагають більш ретельного вивчення та широкого обговорення. Технологічний, цифровий і навіть соціальний розвиток суспільства породжує нові, раніше не відомі загрози і ризики. Це вимагає формування нових підходів для побудови системи економічної безпеки, з урахуванням існуючих, процесуальних або навіть семантичних підходів [4].

В умовах цифрової економіки повне усунення небезпеки або ризику неминуче тягне за собою відмову від додаткових можливостей розвитку економіки. Тому при побудові системи безпеки необхідно визначити прийнятний рівень ризику, як з точки зору його керованості і передбачуваності, так і можливих наслідків його реалізації, як кумулятивних, так і мультиплікативних. Таким чином, економічна безпека тепер представлятиме собою систему керованих ризиків. Ключовим питанням є не тільки прийняття і контроль прийнятного рівня ризику, а й вибір ключових інструментів управління ризиками та їх співвідношення залежно від специфіки та неповторності об'єктів, схильних до ризику і потенційно пошкоджених, змінених або втрачених в результаті його реалізації.

Джерела та література

1. Качан О. І. Інформаційна безпека підприємства в умовах глобалізації. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/234.pdf>
2. Северина С. В. Інформаційна безпека та методи захисту інформації. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 1. С. 155–161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2016_1_21
3. Піжук О. І. Цифрова трансформація економіки як основа формування її конкурентоспроможності. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/16.pdf
4. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2016. № 6. С. 106–107.

Фурса В. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.

Ю. Тютюнник

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

Фінансова безпека підприємницьких структур: сутність, характеристики та умови забезпечення

На сьогоднішній день діяльність майже всіх підприємств пов'язана з фінансовими ризиками, високим рівнем конкуренції, нестачею фінансових ресурсів, неможливістю спрогнозу-

вати перспективи отримання прибутку. Ці негативні фактори змушують підприємства різних сфер і видів економічної діяльності більше уваги приділяти питанням фінансової безпеки, зокрема реально оцінювати фінансові ризики, формувати резерви, своєчасно вносити корективи у свої фінансові стратегії.

Як самостійний об'єкт дослідження фінансова безпека підприємств стала розглядатися відносно недавно. Її вивченню приділяють увагу такі вчені, як О. І. Барановський [1], І. О. Бланк [2], К. С. Горячева [3], Т. Ю. Загорельська [4], О. В. Арєф'єва, Т. Б. Кузенко [5]. У цих працях вивчаються поняття економічної та фінансової безпеки підприємства, наводяться засоби та показники оцінювання їх рівня, певні елементи управління. Водночас слід зазначити, що єдиного погляду стосовно формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства не спостерігається.

Тому, на нашу думку, під фінансовою безпекою підприємницьких структур слід розуміти такий фінансовий стан, що характеризується збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, що використовуються у процесі функціонування, стійкістю до загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, здатністю забезпечувати достатнім обсягом фінансових ресурсів діяльність у поточному й перспективному періоді, а також реалізацію фінансових інтересів підприємства.

Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому. До основних функціональних цілей фінансової безпеки належать: забезпечення високої фінансової ефективності роботи; підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства; досягнення високої конкурентоздатності; забезпечення високої ліквідності активів; підтримка належного рівня ділової активності; забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці; ефективна організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів.

Основними сутнісними характеристиками фінансової безпеки підприємства можна визначити [6; 7]:

- основний елемент економічної безпеки підприємства;
- диференційований рівень кількісних і якісних параметрів захищеності фінансових інтересів підприємства, адекватний його фінансовій філософії;
- система кількісних та якісних параметрів фінансового стану підприємства, які в комплексі відображають рівень його фінансової захищеності;
- система пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства, що потребує захисту в процесі його фінансової діяльності;
- ідентифікована система реальних й потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру фінансовим інтересам підприємства;
- система, що забезпечує стабільність найважливіших фінансових пропорцій розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів;
- система, що направлена на створення необхідних фінансових передумов стійкого зростання підприємства у теперішньому, а також у перспективному періодах;
- система, що спрямована на створення (коригування) і реалізацію ефективної фінансової стратегії за динамічних умов розвитку ринку;
- система, що спрямована на ефективне управління фінансовими ризиками підприємства.

Слід зазначити, що фінансова безпека підприємства дає змогу:

- забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність, кредитоспроможність та фінансову незалежність; оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів;
- ідентифікувати небезпеки і загрози стану підприємства та розробляти заходи щодо їх вчасного усунення;
- розробляти і запроваджувати фінансову стратегію на основі здійснення оцінки кількісних та якісних показників, які мають граничні значення.

Основними умовами забезпечення фінансової безпеки підприємницьких структур є:

- наявність в них стійкої до загроз власної фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії і завдань;
- збалансованість і комплексність фінансових інструментів, що використовуються у підприємстві;
- узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами інших суб'єктів його фінансових відносин;
- постійний розвиток фінансових відносин підприємства.

На сьогодні існує необхідність створення особливої організаційної структури, яка буде займатися питаннями забезпечення фінансової безпеки, або доручення виконання цих функцій певним працівникам у відділах, що вже існують на підприємстві. Це ж стосується і методичного забезпечення моніторингу стану фінансової безпеки, інформаційно-аналітичного та прогнозного забезпечення, розробки заходів щодо безпеки фінансової діяльності, їх реалізації, оцінки результатів здійснення цих заходів та рівня їхнього впливу на стан фінансової безпеки.

Серед проблем, що постають перед підприємствами на шляху до досягнення прийнятного рівня фінансової безпеки, можна виокремити такі [8]:

- 1) переважне використання реактивного підходу, тобто очікування негативного впливу загрози і вже подальші заходи щодо ліквідації наслідків замість передчасного аналізу можливих шляхів уникнення цього впливу;
- 2) необхідність підвищення якості збору інформації не лише про конкурентів, але й про стан власної діяльності, що включає першочерговість визначення цілей і стратегії підприємства;
- 3) недостатнє застосування аналізу витрат підприємства на економічну безпеку;
- 4) нехтування наявними можливостями підприємства та спрямування всієї системи фінансової безпеки на роботу із загрозами;
- 5) недосконалість законодавчої бази з даного питання, відсутність чіткого визначення прав і обов'язків підприємств і держави у цій сфері, що призводить до використання неправомірних заходів і байдужості державних органів або неможливості їхнього впливу.

Після аналізу підходів до трактування змісту даної економічної категорії, можна зробити висновок, що фінансова безпека підприємства – це комплекс заходів, які сприяють підвищенню захищеності фінансової діяльності підприємства від негативного впливу зовнішнього середовища, а також здатність своєчасно усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, які не відображаються негативно на його діяльності.

Фінансова безпека відіграє значну роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства. Правильно розроблена система заходів забезпечення фінансової безпеки створить умови для реалізації довгострокових корпоративних і фінансових цілей підприємства, дозволить реально оцінити фінансові можливості та забезпечити максимальне використання його внутрішнього і зовнішнього потенціалу.

Джерела та література

1. Барановський О. І. Фінансова безпека: монографія. *Інститут економічного прогнозування*. Київ: Фенікс, 1999. 338 с.
2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. Киев: Эльга, Ника Центр, 2004. 784 с.
3. Горячева К. С. Механизм управления финансовой безопасностью предприятия: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.06.01. Київ: НАУ, 2006. 17 с.
4. Загорельская Т. Ю. Финансовая безопасность предприятия как объект управления. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. 2016. Вип. 103-4. С. 215–218.
5. Кузенко Т. Б., Арєф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 170 с.
6. Малик О. В. Концепція управління фінансовою безпекою підприємства. *Соціально-економічні напрями розвитку міжнародних відносин у забезпеченні ефектів інтеграції України до ЄС (м. Хмельницький – м. Львів, 25–27 верес. 2016 р.)*. Хмельницький: ХНУ, 2016. С. 139–142.
7. Малик О. В. Формування механізму управління фінансової безпеки підприємства: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.04. Хмельницький, 2016. 263 с.
8. Папехин Р. С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятий: автореф. дис. ... канд. экон. наук. Волгоград: Изд-во ВГУ, 2007. 16 с.